

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 25 czerwca 2025 r.

PS-VI.431.1.13.2025.SM

Pani

Marzena Skrodzka

Dyrektor

Ośrodka Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną

ul. Wańkowicza 3/2

w Olsztynie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Ośrodku Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie, ul. Wańkowicza 3/2, 10-684 Olsztyn. W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli Jednostką kierowała pani Marzena Skrodzka, która stanowisko Dyrektora Jednostki objęła z dniem 1 lutego 2018 r.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

Stella Maścianica – główny specjalista, kierująca zespołem pracowników, legitymacja służbowa nr 14/2017, wydana przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, oraz

Marta Cichowicz – główny specjalista, legitymacja służbowa nr 34/2025, wydana przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego,

na podstawie pisemnego imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.491.2025 z 29 maja 2025 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Termin kontroli: Kontrolę rozpoczęto w dniu 2 czerwca 2025 r. i zakończono w dniu 6 czerwca 2025 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli Jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 20.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: Planowanie i realizacja pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowankiem;
- okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 oraz art. 197b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 49) – dalej jako ustawa wrispz, m.in. w świetle przepisu art. 122 a ustawy wrispz oraz:

- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 395 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2809) – zwanej dalej KRiO.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Jednostki kontrolowanej w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniem**.

USTALENIA KONTROLI

W treści ustaleń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Ośrodek / Placówka / Jednostka – co oznacza: Ośrodek Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie,
2. Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Ośrodka Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie, panią Marzenę Skrodzką,
3. Zastępca Dyrektora – co oznacza: Zastępcę Dyrektora Ośrodka Wsparcia i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie, panią Alicję Roszkowską,
4. Regulamin – co oznacza: *Regulamin Organizacyjny całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej, łączącej działania socjalizacyjne i interwencyjne Ośrodka Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie*,
5. wykaz kadry – co oznacza: *Wykaz kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,
6. wykaz dzieci – co oznacza: *Wykaz dzieci przebywających w Placówce w dacie kontroli*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,
7. Rejestr – co oznacza: Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym,
8. diagnoza / diagnoza psychofizyczna – co oznacza: diagnozę psychofizyczną dziecka, o której mowa w § 14 rozporządzenia,
9. plan / plan pomocy – co oznacza: plan pomocy dziecku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy wripisz oraz § 15 rozporządzenia,
10. karta / karta pobytu – co oznacza: kartę pobytu dziecka, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia,
11. zespół – co oznacza: zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 135-138 ustawy wripisz,
12. ocena / okresowa ocena – co oznacza: okresową ocenę sytuacji dziecka, o której mowa w art. 138 ustawy wripisz,
13. IPU – co oznacza: indywidualny program usamodzielnienia, o którym mowa w art. 145 ustawy wripisz,
14. MOPS w Olsztynie – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie.

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w Placówce dokumentacji (w tym dokumentów powstałych przed 1 stycznia 2024 r., a mających wpływ na działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą), informacje i wyjaśnienia przekazane przez Dyrektora oraz Zastępcę Dyrektora oraz oględziny pomieszczeń Placówki.

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka jest publiczną całodobową placówką opiekuńczo-wychowawczą, łączącą zadania placówki typu socjalizacyjnego i interwencyjnego (10 miejsc socjalizacyjnych i 3 interwencyjne), przeznaczoną dla 13 wychowanków. Ośrodek funkcjonuje w strukturze MOPS w Olsztynie, w Dziale Pieczy Zastępczej.

W badanym okresie działań na podstawie:

- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, przyjętego Uchwałami Rady Miasta Olsztyna: Nr LIV/858/22 z dnia 14 grudnia 2022 r. oraz Nr LXX/1056/24 z dnia 28 lutego 2024 r., ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Rady Miasta Olsztyna Nr VI/82/24 z dnia 30 października 2024 r. **/akta kontroli str. 1-9/**,
- Regulaminu Organizacyjnego całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej, łączącej działania socjalizacyjne i interwencyjne Ośrodka Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie, wprowadzonego Zarządzeniami Dyrektora MOPS w Olsztynie: Nr 5a/2022 z dnia 01 lutego 2022 r. oraz Nr 19/2025 z dnia 24 marca 2025 r. **/akta kontroli str. 10-35/**.

Kontrolującym przedłożono dodatkowo następujące dokumenty, normujące kwestie związane z realizacją pracy opiekuńczo-wychowawczej w Ośrodku:

- Standardy Ochrony Małoletnich przed Krzywdzeniem w Ośrodku Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, wprowadzone Zarządzeniem Dyrektora MOPS w Olsztynie Nr 22/2024 z dnia 13 maja 2024 r., zmienione Zarządzeniem Dyrektora MOPS w Olsztynie Nr 6/2025 z dnia 9 stycznia 2025 r. **/akta kontroli str. 36-54/**,
- Regulamin przyznawania kieszonkowego w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nagórkowa Dolina” i Ośrodku Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną **/akta kontroli str. 55-59/**.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści przedłożonych dokumentów organizacyjnych Ośrodka.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników pedagogicznych Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

W okresie objętym kontrolą Ośrodkiem kierował Dyrektor, zatrudniony na umowę o pracę, w wymiarze 1 etatu, w ramach którego kierował również Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Nagórkowa Dolina” w Olsztynie. Od 1 grudnia 2024 r. na stanowisku zastępcy dyrektora zatrudniona jest 1 osoba, na umowę o pracę, w wymiarze 1 etatu. W badanym okresie na stanowiskach pracowników pedagogicznych oraz na stanowiskach pomocniczych, realizujących swoje zadania w Ośrodku, zatrudnionych było dodatkowo łącznie 21 osób, w tym na stanowisku **/akta kontroli str. 60-62/**:

- starszego wychowawcy – 4 osoby łącznie, zatrudnione na umowę o pracę w wymiarze 1 etatu każda z nich,
- młodszego wychowawcy – 9 osób łącznie, zatrudnionych na umowę o pracę w wymiarze 1 etatu każda z nich,
- psychologa – 1 osoba, zatrudniona na umowę o pracę w wymiarze 5/8 etatu,
- starszej pokojowej – 3 osoby łącznie, zatrudnione na umowę o pracę w wymiarze 1 etatu każda z nich,
- opiekuna medycznego – 2 osoby łącznie, zatrudnione na umowę o pracę w wymiarze 1 etatu każda z nich,
- pielęgniarki – 1 osoba, zatrudniona na umowę o pracę w wymiarze 1 etatu,
- starszego fizjoterapeuty – 1 osoba, zatrudniona na umowę o pracę w wymiarze 1 etatu.

W trakcie kontroli sprawdzono spełnianie wymogów kwalifikacyjnych przez Dyrektora, Zastępcę Dyrektora oraz wszystkich pozostałych pracowników zatrudnionych w badanym okresie.

Stwierdzono, że zarówno Dyrektor jak i Zastępca Dyrektora spełniali wymogi kwalifikacyjne określone w art. 97 ust. 3 ustawy w.r.p.s.p., tj. posiadali odpowiednie wykształcenie, wymagany

3-letni staż pracy w instytucji zajmującej się pracą z dziećmi lub rodziną, nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona, nie byli zobowiązani do alimentacji na rzecz innych osób, nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, nie figurowali w bazie danych Rejestru oraz posiadali zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Pracownicy pedagogiczni tj.: starsi wychowawcy, młodszy wychowawcy oraz psycholog spełniali wymogi dotyczące wykształcenia – określone w art. 98 ust. 1 ustawy wrispz. Ponadto pracownicy pedagogiczni oraz pozostali pracownicy, zatrudnieni na stanowiskach pomocniczych spełniali wymogi określone w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 i 4 ustawy wrispz – dotyczące braku ograniczeń we władzy rodzicielskiej, braku zobowiązań do alimentacji na rzecz innych osób, braku skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Posiadali również aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z art. 7b ust. 2 ustawy wrispz, informacje o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru sprawdza i potwierdza pracodawca. Stosownie do przepisów 7b ust. 1 ustawy wrispz i art. 12 pkt 6 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. 2024 poz. 560 ze zm.) pracodawca winien zweryfikować daną osobę w Rejestrze przed nawiązaniem z nią stosunku pracy. Natomiast w odniesieniu do osób zatrudnionych przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy wrispz, pracodawca obowiązek ten winien wypełnić w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tychże zmian, tj. od 1 lutego 2023 r. do 31 lipca 2023 r., o czym stanowi art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 2140).

Na podstawie przedłożonych wydruków stwierdzono, że prawidłowo dokonano weryfikacji i potwierdzenia, że pracownicy pedagogiczni oraz pozostali pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pomocniczych nie figurują w Rejestrze.

3. Dane dotyczące wychowanków

Dyrektor przedłożył kontrolującym wykaz dzieci, stanowiący wyciąg z ewidencji dzieci prowadzonej przez Jednostkę, zgodnie z § 17 ust 5 rozporządzenia **/akta kontroli str. 63-65/**. Wynika z niego, że na dzień rozpoczęcia kontroli w Ośrodku umieszczonych było 13 wychowanków, z czego na co dzień przebywało w nim 12, gdyż 1 z wychowanków, przebywał w rodzinie preadopcyjnej. W dacie kontroli spełniony był zatem standard w zakresie dozwolonej liczby wychowanków w Placówce.

Z wykazu dzieci wynika, że wszystkie przebywające w Placówce dzieci nie osiągnęły jeszcze 10 roku życia. Z wyjaśnienia Dyrektora wynika, że dzieci poniżej 10 roku życia kierowane są do Placówki w przypadku braku wolnych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej oraz w wyniku interwencji, gdy nie ma możliwości zabezpieczenia ich przez najbliższą rodzinę, a pozostawienie w środowisku zagraża ich życiu i zdrowiu. Dodatkowo Dyrektor przedłożył protokoły, sporządzone przez MOPS w Olsztynie, zawierające uzasadnienie konieczności umieszczenia ww. dzieci w Placówce, do czasu znalezienia dla nich miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 66-78/**.

Art. 95 ust. 2 ustawy wrispz wskazuje, że umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w umieszczona jest w niej

także matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. Co do zasady przyjmowanie dzieci poniżej 10 roku życia jest niezgodne z przepisami prawa, a sam brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej nie może stanowić podstawy do umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W ocenie organu kontroli Dyrektor winien zatem zintensyfikować, we współpracy z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, działania mające na celu zapewnienie wychowankom Placówki miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Na dzień rozpoczęcia kontroli w Ośrodku nie przebywał żaden pełnoletni wychowanek. W badanym okresie: 9 dzieci zostało przysposobionych, 1 wychowanek powrócił do rodziny biologicznej, 1 wychowanek został przekazany pod opiekę ciotki, żaden z wychowanków nie usamodzielniał się **/akta kontroli str. 79/**.

Z wykazu dzieci wynika, że:

- 2 wychowanków posiadało opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym 1 dodatkowo również opinię Centrum Diagnoz i Terapii FASD,
- wszyscy wychowankowie korzystali ze wsparcia różnych specjalistów, z czego ze wsparcia: psychologa w Ośrodku – 10 wychowanków, fizjoterapeuty Ośrodka – 12 wychowanków, terapeutę integracji sensorycznej z zewnątrz – 9 wychowanków, logopedy z zewnątrz – 11 wychowanków.

4. Planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i sposób ich realizacji

a) planowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej w Placówce

Ustalono, iż w badanym okresie nie opracowywano ogólnego planu pracy opiekuńczo-wychowawczej Placówki. Z Regulaminu oraz informacji Dyrektora wynika, że w Ośrodku prowadzona jest następująca dokumentacja:

- plan pomocy dziecku,
- karty pobytu,
- wniosek zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka,
- rejestr podopiecznych (ewidencja wychowanków),
- książka raportów (wychowawców),
- dziennik pracy wychowawczej,
- zeszyt odwiedzin,
- dokumentacja pracy specjalistów:
 - diagnoza psychofizyczna (sporządzana przez psychologa),
 - dziennik zajęć specjalisty (prowadzony przez psychologa i fizjoterapeutę),
 - dokumentacja pracy fizjoterapeuty: karta udziału dziecka w zajęciach specjalistycznych, arkusz nadań i obserwacji specjalistycznej,
- dokumentacja medyczna:
 - teczka indywidualna dziecka (min. książeczka zdrowia, karty informacyjne z pobytu w szpitalach, informacje od lekarzy specjalistów, zaświadczenia lekarskie, wyniki badań),
 - wykaz dokumentacji medycznej przekazanej rodzinie (zastępczej, adopcyjnej – przejmującej opiekę nad dzieckiem),
 - zeszyt zabiegów medycznych,
 - zeszyt konsultacji medycznych, zeszyt raportów pielęgniarских.

b) planowanie i realizacja indywidualnej pracy z wychowankiem

Oceny wykonania przez kontrolowaną Jednostkę zadań w zakresie planowania i realizacji indywidualnej pracy z wychowankiem dokonano w oparciu o analizę dokumentacji 4 wychowanków, przebywających w Ośrodku w dacie kontroli (pod poz. 1, 3, 9, 12 w wykazie dzieci).

▪ opracowanie diagnozy psychofizycznej

Zgodnie z § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia psycholog lub pedagog sporządza diagnozę psychofizyczną dziecka, niezwłocznie po jego przyjęciu do placówki opiekuńczo-wychowawczej. Ustalono, że wychowankom w wykazie dzieci pod poz. 1 i 3 sporządzono diagnozy psychofizyczne, zawierające wszystkie elementy, o których mowa w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia **/akta kontroli str. 80-88/**.

Stwierdzono, że wychowankom w wykazie dzieci pod poz. 9 i 12 nie sporządzono diagnoz po przyjęciu ich do Ośrodka. W odpowiedzi na pytanie o przyczynę powstania tej nieprawidłowości Dyrektor poinformował, że **/akta kontroli str. 89-90/**:

- dziecku w wykazie dzieci pod poz. 12 (przebywa ono w Ośrodku od 21 lutego 2025 r.) nie sporządzono diagnozy, ponieważ: „Psycholog, zatrudniony od 14 kwietnia 2025 r., nie posiada doświadczenia zawodowego pozwalającego na sporządzenie w krótkim czasie diagnozy. W przypadku nowo przyjętego dziecka [tu podano imię i nazwisko dziecka] konieczne jest nawiązanie relacji i zbudowanie zaufania, które pozwoli na sporządzenie rzetelnej diagnozy. Ponadto psycholog jest w trakcie opracowywania narzędzi (m.in. określenia cech charakterystycznych poszczególnych faz rozwojowych) do diagnozy pozwalających na przeprowadzenie badań”. W skutek tej nieprawidłowości do dnia kontroli nie sporządzono temu dziecku planu pomocy,
- dziecku w wykazie dzieci pod poz. 9 nie sporządzono diagnozy, gdyż Placówka bazowała na diagnozie psychofizycznej tego dziecka z dnia 10 października 2023 r., sporządzonej przez psychologa Działu Pieczy Zastępczej MOPS w Olsztynie, podczas pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. Do czasu zatrudnienia psychologa, Ośrodek w sporządzaniu diagnoz psychofizycznych nowoprzyjętych dzieci, wspierali specjaliści z Działu Pieczy Zastępczej MOPS w Olsztynie, zajmujący się pieczą rodzinną.

Stwierdzono, że ww. diagnoza nie zawierała wszystkich wymaganych elementów, wskazanych w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia m.in. przyczyn kryzysu w rodzinie oraz wpływu tego kryzysu na rozwój dziecka, wskazań do dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej bądź rodzinnym domu dziecka **/akta kontroli str. 91-93/**. Ponadto, w ocenie kontrolujących, zasadne było sporządzenie nowej diagnozy również z uwagi na to, że pomiędzy sporządzeniem diagnozy podczas pobytu dziecka w rodzinie zastępczej a przyjęciem go do Placówki minęło pół roku. Biorąc pod uwagę wiek dziecka (1 rok i 9 m-cy), w tym czasie mogły nastąpić istotne zmiany w jego rozwoju i funkcjonowaniu.

W związku z tym, że Ośrodek funkcjonuje w strukturze MOPS w Olsztynie, w ocenie kontrolujących istniała możliwość sporządzenia diagnoz wyżej wymienionym dzieciom, niezwłocznie po ich przyjęciu do Placówki przez psychologa MOPS w Olsztynie, bądź przy jego wsparciu przez psychologa zatrudnionego w Ośrodku.

▪ **poprawność sporządzania planu pomocy dziecku i jego realizacja**

Art. 100 ustawy wripisz stanowi, że praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzona jest zgodnie z planem pomocy dziecku. Pracę z dzieckiem organizuje wychowawca oraz realizuje zadania wynikające z planu pomocy dziecku, pozostając w stałym kontakcie z rodziną dziecka. Stosownie do zapisów § 15 ust. 1 i 4 rozporządzenia plan powinien być opracowany na podstawie diagnozy psychofizycznej, niezwłocznie po jej sporządzeniu oraz dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8 rozporządzenia.

Zgodnie z § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w planie pomocy określa się cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, uwzględniając w szczególności wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia. Z kolei § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia stanowi, że w planie pomocy dziecku wyznacza się cel pracy z dzieckiem, uwzględniający powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie do usamodzielnienia.

Ustalono, że plany opracowywano w podziale na dwie części **/akta kontroli str. 94-167/**:

- część „długoterminową” – w której określano: cel pracy z dzieckiem, cele długoterminowe, działania długoterminowe, terminy ich realizacji, osoby odpowiedzialne za ich realizację, efekty działań – w podziale na poszczególne obszary funkcjonowania dziecka. W części „długoterminowej” znajdowały się również dane ogólne dotyczące dziecka, takie jak: imię i nazwisko, pesel, data i miejsce urodzenia, dane rodziców, podstawę prawną umieszczenia, informację czy dziecko przebywa na miejscu interwencyjnym czy socjalizacyjnym. Ta część planu zawierała podpis wychowawcy sporządzającego plan, Dyrektora oraz asystenta bądź pracownika socjalnego, jako przedstawiciela podmiotu realizującego pracę z rodziną,
- część „krótkoterminową” – opracowywaną osobno na każdy miesiąc, w której określano cele krótkoterminowe, działania krótkoterminowe, terminy ich realizacji, osoby odpowiedzialne za ich realizację oraz efekty działań – w podziale na poszczególne obszary funkcjonowania dziecka.

Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że wpisy dotyczące efektów działań są dokonywane niezwłocznie po zakończeniu okresu, na który dany plan został sporządzony **/akta kontroli str. 168-169/**. W ramach bieżącego instruktażu wskazano Dyrektorowi i Zastępcy Dyrektora na konieczność datowania wpisów dokonywanych w tym zakresie.

Ustalono, że dzieciom w wykazie dzieci pod poz. 1 i 3 plan pomocy opracowano niezwłocznie po sporządzeniu im diagnoz psychofizycznych, na podstawie dostępnej dokumentacji ich dotyczącej.

Na planie dziecka w wykazie dzieci pod poz. 9, w części „długoterminowej” planu jako datę jej sporządzenia wskazano 22 października 2023 r. (dziecko przyjęto do Placówki 15 kwietnia 2024r.). Dyrektor wyjaśnił, że wpisanie błędnej daty wynika z oczywistej pomyłki **/akta kontroli str. 94-96/**. Kontrolujący przyjęli to wyjaśnienie, gdyż opracowano część „krótkoterminową” planu tego dziecka na miesiąc kwiecień 2024 r. oraz następnie kolejne miesiące. Stwierdzono, że plan opracowano na podstawie diagnozy psychofizycznej tego dziecka sporządzonej 10 października 2023 r. przez psychologa Działu Pieczy Zastępczej MOPS w Olsztynie, w czasie, gdy dziecko to przebywało w rodzinie zastępczej, do czego odniesiono się już w części wystąpienia dotyczącej opracowania diagnozy psychofizycznej.

Stwierdzono, że dziecku w wykazie dzieci pod poz. 12, które przyjęto do Placówki 21 lutego 2025 r., nie opracowano planu pomocy. Dyrektor wyjaśniając przyczynę powstania tej nieprawidłowości poinformował: „*Od dnia 30.09.2022 r. w placówce nie było zatrudnionego psychologa. Od października 2022 r. zgłosiły się trzy osoby, które odbyły rozmowy, ale nie podjęły zatrudnienia. Ogłoszenie o naborze na stanowisko psychologa w placówce było zamieszczane na stronie BIP Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie. W placówce nie ma etatu na stanowisko pedagoga. Psycholog zatrudniony został od 14 kwietnia 2025 r. na 5/8 etatu, jest to osoba nie posiadająca doświadczenia zawodowego pozwalającego na sporządzenie w krótkim czasie diagnozy. W przypadku [tu podano imię i nazwisko dziecka] – 5 letniej dziewczynki konieczne jest także zbudowanie zaufania, które pozwoli na sporządzenie rzetelnej diagnozy. W związku z brakiem diagnozy nie został sporządzony plan pomocy dziecku*” **/akta kontroli str. 168-169/**. Dyrektor MOPS w Olsztynie przedłożył informację potwierdzającą prowadzenie naboru na stanowisko psychologa w Placówce **/akta kontroli str. 170-174/**. Nie stwierdzono skutków tej nieprawidłowości.

Ustalono, iż co do zasady plany pomocy dzieci w wykazie dzieci pod poz. 1 i 3 były spójne z diagnozami psychofizycznymi oraz opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznej, gdyż uwzględniały ujęte w nich wskazania.

Ustalono, że plany modyfikowane były terminowo, czyli nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z § 15 ust. 5 rozporządzenia. Część „krótkoterminową” opracowywano na każdy miesiąc, część „długoterminową” modyfikowano, gdy zaszła taka potrzeba, np. gdy zmianie uległ cel pracy z dzieckiem, bądź zmian wymagały inne elementy zawarte w części „długoterminowej” **/akta kontroli str. 101, 135-142/**.

Zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia opracowując plan pomocy, stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka, uwzględnia się jego zdanie. Z uwagi na wiek i stopień dojrzałości wychowanków przebywających w Ośrodku nie było możliwości realizowania tego obowiązku.

Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy wrispsz plan pomocy dziecku winien być sporządzany i realizowany przez wychowawcę we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. W przypadku dzieci w wykazie pod poz. 1 i 9, zarówno część „długoterminowa” jak i „krótkoterminowe” planu podpisywane były przez asystenta rodziny, co stanowi potwierdzenie, że opracowywano je we współpracy z asystentem **/akta kontroli str. 94-131/**. Ustalono, że plan pomocy dziecku w wykazie dzieci pod poz. 3 nie był tworzony we współpracy z przedstawicielem ops, jako podmiotu organizującego pracę z rodziną (rodzina nie była objęta wsparciem asystenta). Z dokumentacji przedłożonej kontrolującym wynika, że Placówka nie miała możliwości zrealizowania tego obowiązku, gdyż ops nie prowadził pracy z rodzicami tego dziecka **/akta kontroli str. 175-178/**. Dziecku w wykazie dzieci pod poz. 12 nie opracowano planu.

Zgodnie z § 15 ust. 4 rozporządzenia plan pomocy opracowywany jest m.in. na podstawie analizy potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, więzi z rodziną, relacji społecznych i funkcjonowania w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym oraz rozwoju edukacyjnego dziecka. Stwierdzono, że w planach uwzględniano wszystkie ww. sfery funkcjonowania dziecka.

Plany co do zasady były zindywidualizowane, dostosowane do potrzeb i sytuacji konkretnego dziecka. W ramach bieżącego instruktażu wskazano również Dyrektorowi i Zastępczy Dyrektora,

że zasadne jest wskazywanie w planie asystenta jako osobę odpowiedzialną za realizację działań odnoszących się do funkcjonowania rodziców, w przypadku, gdy współpracują oni z asystentem.

Zwrócono również uwagę na sposób określania terminów realizacji działań w częściach „krótkoterminowych” planów. Ujęte w częściach „krótkoterminowych” planów terminy nie zawsze były precyzyjnie określone, formułowano je zbyt ogólnie np. praca ciągła. W ramach bieżącego instruktażu wskazano Dyrektorowi i Zastępcy Dyrektora na konieczność różnicowania i konkretyzowania terminów realizacji poszczególnych działań i osiągania celów, zwłaszcza krótkoterminowych, co w efekcie wpłynąć może na osiągnięcie lepszych rezultatów pracy z dzieckiem.

- **prorowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych oraz sporządzanie arkuszy badań i obserwacji**

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia w Placówce dla każdego dziecka winno się prowadzić arkusze badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych oraz dla dziecka, które wymaga uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez pedagoga lub psychologa, kartę udziału w tych zajęciach wraz z opisem ich przebiegu. W Placówce nie zatrudniano pedagoga, natomiast psychologa zatrudniano od 14 kwietnia 2025 r.

Ustalono, że psycholog prowadził „dziennik zajęć”, w którym odnotowywał prowadzoną pracę i podejmowane działania. Stwierdzono, że nie prowadził arkuszy badań i obserwacji psychologicznych dla żadnego z dzieci. Dyrektor wyjaśniając przyczynę powstania tej nieprawidłowości wskazał, że: *„Psycholog zatrudniony został od 14 kwietnia 2025 r. Jest to osoba nie posiadająca doświadczenia zawodowego i jest w trakcie opracowywania narzędzi do pracy, w tym arkuszy badań i obserwacji psychologicznych. Ponadto specjalista musiał zapoznać się z posiadaną dokumentacją 12 dzieci faktycznie przebywających w placówce, ich rozwojem, sytuacją zdrowotną, rodzinną i przyczynami umieszczenia. Pozwoli to na rzetelne prowadzenie wymaganej dokumentacji”*. **/akta kontroli str. 179-180/**. Nie stwierdzono skutków tej nieprawidłowości.

Karty udziału w zajęciach prowadził jedynie dla dwóch wychowanków (pod poz. 3 i 12 w wykazie dzieci), w każdej z kart dokonując po jednym wpisie. Kontrolujący zwrócili się do Dyrektora o wyjaśnienie, gdyż z wykazu dzieci oraz z „dziennika zajęć” prowadzonego przez psychologa wynikało, że realizuje on zajęcia także z pozostałymi dziećmi. Dyrektor wyjaśnił, że: *„Zajęcia prowadzone z grupą dzieci są odnotowywane w dzienniku pracy psychologa, natomiast indywidualne zajęcia z dzieckiem, w sytuacjach tego wymagających, są dokumentowane w Karcie udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa. Takich zajęć wymagali [tu wskazano imiona i nazwiska dzieci z wykazu dzieci pod poz. 3 i 12].”* **/akta kontroli str. 179-187/**.

- **karty pobytu**

Zgodnie z § 17 ust. 1 i 4 pkt 1 rozporządzenia dla każdego dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzi się kartę pobytu dziecka. W przypadku placówki typu socjalizacyjnego kartę pobytu uzupełnia się nie rzadziej niż co miesiąc, a w przypadku placówki typu interwencyjnego nie rzadziej niż co dwa tygodnie. W Placówce prowadzono „kartę pobytu i obserwacji dziecka” dla każdego wychowanka, odnotowując w niej: imię i nazwisko dziecka, datę jego urodzenia, datę przyjęcia do Ośrodka, imię i nazwisko wychowawcy sporządzającego kartę. Ustalono, że karty pobytu zawierały wszystkie elementy określone w § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia. Wpisów w kartach dokonywano terminowo tj. w przypadku dzieci

umieszczonych na miejscach interwencyjnych – nie rzadziej niż co dwa tygodnie, a w przypadku dzieci umieszczonych w socjalizacji – nie rzadziej niż co miesiąc **/akta kontroli str. 188-210/**. Udzielono Dyrektorowi i Zastępcy Dyrektora bieżącego instruktażu, by każdorazowo podawać datę dokonania wpisu w karcie pobytu.

Karty pobytu potwierdzały, co do zasady, działania opiekuńczo-wychowawcze podejmowane w Ośrodku wobec dziecka.

▪ okresowa ocena sytuacji dziecka

W Ośrodku, zgodnie z art. 135 ustawy wrispz, działał zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Art. 138 ust. 1 ustawy wrispz wskazuje, że zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Ustalono, iż w badanym okresie posiedzenia zespołu nie odbywały się terminowo (przekroczenia terminu od 2 do 11 dni). Dyrektor w odpowiedzi na pytanie o przyczynę powstania tego uchybienia poinformował, że: *„Przy planowaniu terminu posiedzeń zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka przyjęto pełny miesiąc, a nie dokładną datę umieszczenia dziecka w placówce. Art.138 ust.1 nie precyzuje terminu dokładnie co do daty a jedynie określając co do miesiąca. Przy takim założeniu został zachowany wymagany ustawą termin trzech lub sześciu miesięcy”*. **/akta kontroli str. 63-65, 211-225/**. Przyczyną powstania tego uchybienia była zatem niewłaściwa interpretacja przepisów, nie stwierdzono jego skutków. Omówiono w ramach bieżącego instruktażu z Dyrektorem i Zastępcą Dyrektora kwestię terminowości dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka.

Po posiedzeniu zespołu sporządzano dokument pn. *„wniosek Nr ... Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka”*. Podpisywały się na nim wszystkie osoby uczestniczące w posiedzeniu zespołu. Wnioski podjęte na posiedzeniu zespołu przekazywano następnie do właściwego sądu rodzinnego **/akta kontroli str. 211-223/**. Stwierdzono, że w dokumencie tym zespół nie odnosił się do wszystkich celów dokonywania oceny, wskazanych w art. 136 ustawy wrispz. Jednym z celów jest ocena możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej. Przywołany cel ma istotne znaczenie z punktu widzenia dziecka, szczególnie umieszczonego interwencyjnie, ponieważ determinuje jego przyszłość, a tym samym realizację zasady kierowania się jego dobrem. Wskazany cel pozwala opowiedzieć się za stanowiskiem, że dziecko powinno w pierwszej kolejności przebywać w rodzinie, a gdy jest to niemożliwe – w rodzinnej pieczy zastępczej, natomiast umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest rozstrzygnięciem wybieranym w ostatniej kolejności i tylko wówczas, gdy nie ma możliwości wykorzystania wcześniejszych instrumentów zapewnienia dziecku opieki i wychowania. W dokumencie *„wniosek Nr ... Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka”* odnoszono się jedynie do możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej, całkowicie pomijając kwestię możliwości umieszczenia go w pieczy rodzinnej. Jest to szczególnie istotne z uwagi na wiek dzieci przebywających w Placówce – wszystkie są poniżej 10 roku życia i co do zasady nie powinny one przebywać w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Nadmienić należy, że w posiedzeniach zespołu uczestniczył Kierownik Działu Pieczy Zastępczej MOPS w Olsztynie, realizującego zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnego za umieszczenie dziecka w odpowiedniej dla niego formie pieczy zastępczej.

Kolejnym celem dokonywania oceny przez zespół jest ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka. Wiedza w tym zakresie jest niezbędna wychowankom i innym osobom pracującym

z dzieckiem, ponieważ będzie ona pozwalała na podejmowanie takich działań, które – mając na uwadze dobro dziecka – doprowadzą do osiągnięcia najlepszego rozwiązania. Stwierdzono, że w dokumencie „wniosek Nr ... Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka” zespół odnosił się jedynie do kwestii relacji dziecka z rodzicem i jego zachowania, które miały miejsce na terenie Placówki. Nie uwzględniano całokształtu sytuacji i funkcjonowania rodzica, pomimo że co do zasady w posiedzeniach zespołu uczestniczył asystent bądź przedstawiciel MOPS w Olsztynie, posiadający wiedzę w tym zakresie.

W dokumencie nie wpisywano również, co należy zmodyfikować w planie pomocy dziecku (stosowano wpisy: „dalsza kontynuacja PPDz po modyfikacji PPDz.”) bądź też wskazywano, że należy kontynuować dotychczasowy plan pomocy, a w rzeczywistości go modyfikowano **/akta kontroli str. 211-223, 226-242/**.

Dyrektor, w odpowiedzi na przyczynę powstania tego uchybienia, poinformował: „dotychczas przyjmowano, iż wniosek jest przygotowywany przez placówkę, zatem uwzględnia on przede wszystkim informacje o tym, co dotyczy funkcjonowania dziecka na terenie placówki”. **/akta kontroli str. 224-225/**. Nie stwierdzono skutków tego uchybienia.

Udzielono Dyrektorowi i Zastępcy Dyrektora bieżącego instruktażu w zakresie dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka.

Zgodnie z art. 4a ustawy wrispz podmioty realizujące zadania wynikające z ustawy wrispz, w szczególności dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, są obowiązane do jego wysłuchania, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają. Z uwagi na wiek i stopień dojrzałości wychowanków przebywających w Ośrodku nie było możliwości realizowania tego obowiązku.

c) planowanie pracy z wychowankiem usamodzielnianym

Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy wrispz osoba usamodzielniana, co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby. Stosownie do zapisów art. 145 ust. 4 ustawy wrispz, osoba usamodzielniana, wraz z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez nią pełnoletności, opracowuje indywidualny program usamodzielnienia, który następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

W związku z tym, że w Ośrodku przebywały jedynie dzieci poniżej 10 roku życia, nie było możliwości sprawdzenia, jak realizuje on ww. obowiązki.

5. Jakość opieki zapewnianej przez Placówkę w ocenie dzieci

Zespół inspektorów nie przeprowadził rozmów z wychowankami, mających na celu zbadanie jakości opieki zapewnianej przez kadrę Ośrodka, z uwagi na ich wiek.

6. Pozostałe ustalenia

W dniu 2 czerwca 2025 r. zespół inspektorów przeprowadził oględziny pomieszczeń Ośrodka (protokół z oględzin stanowi **akta kontroli str. 243-244**), podczas których stwierdzono, że Placówka znajduje się pod adresem: ul. Wańkowicza 3/2 w Olsztynie (na I piętrze budynku), i składa się z:

- 1 pokoju mieszkalnego, zamieszkałego przez 2 dzieci (wyposażonego w 2 łóżka),

- 1 pokoju mieszkalnego, zamieszkałego przez 4 dzieci (wyposażonego w 4 łóżeczka),
- 1 pokoju mieszkalnego, zamieszkałego przez 3 dzieci (wyposażonego w 3 łóżeczka),
- 1 pokoju mieszkalnego, zamieszkałego przez 3 dzieci (wyposażonego w 6 łózek/łożeczek),
- 1 łazienki – z prysznicem, 2 umywalkami, 2 WC,
- 1 łazienki – z wanną, WC, przewijakiem,
- salonu/bawialni, stanowiącego miejsce zabaw dla dzieci, wyposażonego min. w sofę, regały z zabawkami.

Placówka korzysta również z pomieszczeń (usytuowanych na parterze i I piętrze budynku) użytkowanych przez mieszczącą się w tym samym budynku Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Nagórkowa Dolina”, m.in.:

- kuchni, wyposażonej w meble oraz sprzęt AGD, gdzie zapewniono odpowiednie warunki do przechowywania, obróbki żywności oraz miejsce do przygotowywania posiłków,
- pralni z pralkami i suszarkami bębnowymi do ubrań,
- sali rehabilitacyjnej (fizjoterapia, zajęcia z SI),
- pokoju do zajęć specjalistycznych (logopedii),
- pokoju psychologa,
- gabinetu pielęgniarki.

Stwierdzono, że pomieszczenia utrzymane były w czystości. Kontrolowana Jednostka posiadała warunki lokalowe zgodne z obowiązującymi standardami, określonymi w § 18 ust. 3 pkt 1-5 rozporządzenia.

UWAGI I WNIOSKI

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych wnioskować można, że w Ośrodku podejmowany był szereg działań opiekuńczych i wychowawczych, co do zasady adekwatnych do bieżących potrzeb wychowanków. Nie wszystkie jednak realizowano na podstawie planu, a zgodnie z ustawą w.rp. oraz rozporządzeniem praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej winna być prowadzona zgodnie z planem pomocy dziecku. Zatem to plan pomocy dziecku powinien być podstawą prowadzonej pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowankiem. Wychowawca odpowiedzialny jest za organizowanie tej pracy i winien realizować zadania wynikające właśnie z tego planu.

Przeprowadzona kontrola wykazała ponadto potrzebę prawidłowego dokumentowania wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników Placówki w zakresie realizacji oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych wobec wychowanków, zgodnie z obowiązującymi przepisami określonymi w ustawie w.rp. i rozporządzeniu. Wykazała również potrzebę wzmocnienia nadzoru Dyrektora w tym obszarze. Pod rozważenie należy zatem poddać możliwość zorganizowania szkolenia w zakresie planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej, w tym prowadzenia dokumentacji w tym zakresie.

Ponadto, mając na względzie wiek dzieci przebywających w Placówce, w ocenie organu kontroli Dyrektor winien podejmować, we współpracy z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, nieustanne i zintensyfikowane działania zmierzające do niezwłocznego zapewnienia wychowankom Placówki opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

ZALECENIE POKONTROLNE

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniem, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy wripsz, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie, działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. **Sporządzać diagnozę psychofizyczną każdemu dziecku, niezwłocznie po jego przyjęciu do placówki opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia.**
2. **Sporządzać plan pomocy każdemu wychowankowi Ośrodka, w oparciu o który prowadzić pracę z dzieckiem.**
3. **Arkusz badań i obserwacji psychologicznych prowadzić dla każdego dziecka, zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia.**
4. **Terminowo dokonywać okresowej oceny sytuacji dziecka tj. nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące, zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy wripsz. Uwzględniać wszystkie cele dokonywania oceny przez zespół, wskazane w art. 136 ustawy wripsz.**
5. **Wzmocnić nadzór Dyrektora nad prowadzeniem i dokumentowaniem pracy opiekuńczo-wychowawczej. Wdrożyć instruktaż przekazany podczas kontroli.**

POUCZENIE

Stosownie do art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Kierownik kontrolowanej jednostki może w każdym czasie wycofać złożone do wystąpienia pokontrolnego zastrzeżenie. Wycofane zastrzeżenia pozostawia się bez rozpatrzenia.

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego

Piotr Duda

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Zespół kontrolujących:

Stella Maścianica – główny specjalista

Marta Cichowicz – główny specjalista

Do wiadomości:

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie